FINANČNÉ PODPORY, PRIESTORY, ŠKOLSKÉ ZBIERKY, KNIŽNICA

Finančné podpory pomáhali preklenúť existenčné ťažkosti školy. Hľadali sa možnosti aj pre motiváciu študentov. Už v minulom roku zbierali peniaze v Liptove na základinu pre štipendium liptovských študentov. Vznikla na základe výzvy správcu gymnázia, ktorým bol v predchádzajúcom školskom roku Rudolf Homola. Jeho výzva našla pochopenie aj u farára Jána Lehockého v Trnovci, ktorý Rudolfovi Homolovi píše: *"Otcovskou starosťou o Gymnasium vaše prejatô je v posledňom liste srdce Vaše. - Keby trampoty tieto jediné na Vaších ležaly pleciach, neomylne by ste pod nimi klesnul, ale my Vás pri Božej pomoci padnúť a klesnúť nedáme: je to starosť nás všetkých; a preto hore rukávy a do práce všetci! - Dôkaz toho stoj tuto. Nárada Vaša strany Liptovského stipendia Jankovi Makovickému sdelená, tak utroby moje prejala, že som spať nemohol, pokiaľ som sa na niečom jistom neustálil. "Janko! - poviem - daj mi knižočku sviazať; pôjdem Liptovom po supplikačke."*

Vo svojom liste Ján Lehocký pokračuje „*.. .. a za päť týždňov tak daril a korunoval Boh moje kroky, že už mám v knižočke do štýr sto zl. rak. č. pojistenô. Nemysleli by ste, ako sa Vám to preteká v zápiskach jedno nad druhé a menovite zemänstvo. Mesto Hybbe vydalo základinu 100 zl. rakússkych. Ak mi tak šťastne pôjdu veci, ako doposiaľ, v Máji máme iste šest stovák..."*

Suplikačka, to bolo vyberanie príspevkov na školy, fary, ktoré vykonávali študenti cez prázdniny. Robievali tak aj revúcki študenti, ktorí si Uhorsko, ale i časť Balkánu rozdelilo na teriotóriá. Chodili z dediny do dediny po domoch národne zmýšl'ajúcich obyvatel'ov a prosili o podporu na gymnázium. Niekde ich vyhnali, niekde prispeli, ba dali aj najest či prenocovat. Na konci prázdnin mali vo svojich suplikačných knižôčkach sumy, ktoré v najbližšom školskom roku poslúžili na podporu školy a alumnea.

List od Jána Lehockého sme vybrali preto, lebo dokazuje ohromne silnú vôľu, zanietenosť a organizačné schopnosti, venované na ušľachtilé ciele. Veď v suplikačných knižkách, ktoré sa zachovali, sa zbierkami dokumentuje chudoba, v ktorej národ žil. Vklady hovoria za všetko. Nájdeme tu sumy 10, 20, 30-grajciarové a len kde-tu zlatku.

Činovníci a učbári gymnázia mali v tomto školskom roku problémy s financiami o to väčšie, že konvent potiského dištriktu sa rozhodol, že gymnáziám viac finančnú podporu nebude dávať. Preto boli nútení poprosiť predstaviteľov seniorátov, aby pomáhali so zbierkami, prípadne hľadali iné možnosti finančnej podpory. V tomto školskom roku sa rozšíril rad zakladateľov gymnázia, ktorí sa snažili svojou čiastkou pomôcť znižovat nedostatok financií. Medzi nimi sa nachádzajú Adolf Reuss - 100 zlatých, Fridrich Malatinský – 200 zl., Ľudovít Kubáni – 200 zl., Ján Čipkay – 200 zl., Ján Botto - 50 zlatých (dával každoročne až do výšky 200 zl. a takto prispievali viacerí), Jozef Czochius st. a Jozef Czochius ml. (rodina I. B. Zocha) po 200 zlatých, Móric Kellner – 100 zl., Ján Krekáč – 100 zl., Koloman Kubíny – 100 zl., Samuel Godra – 100 zlatých, ktorý v liste napísal, že je to vklad pre základinu Godrovskú, ktorú by postupom času chcel „rozmnožiť“ na 1 000 zlatých. Z každého kúta Slovenska prichádzali milodary. Z iniciatívy seniora Ctiboha Zocha na Orave bola urobená zbierka, ktorá predstavovala 36 zlatých a 60 grajciarov. Ctiboh Zoch sa neuspokojil s výsledkom zbierky a urobil ďalšiu, pri ktorej nazbieral 39 zlatých a 80 grajciarov. V rozsiahlom zozname darcov sa nachádzajú aj mená predstaviteľov rímskokatolíckej cirkvi, ako napríklad jedna zlatka od Martina Čulena, gymnaziálneho správcu v Banskej Bystrici.

Okrem nedostatku finančných prostriedkov začali pribúdať aj problémy priestorové. Dom, v ktorom bola škola zriadená, mal spolu so záhradou iba 480 štvorcových siah (uhorská štvorcová siaha = 3,59 m2). Samotný dom mal len 84 štvorcových siah, dvor 98 štvorcových siah.. Do domu sa vchádzalo veľkou priestrannou bránou takmer v strede stavby, za ktorou bol podchod. Na pravej strane bola vel'ká trieda s troma oblokmi. V nej sa obyčajne učili žiaci prvých ročníkov. Za ňou bola menšia trieda, ktorá slúžila najmä štvrtákom. V nej bol prírodopisný, zemepisný, fyzikálny a chemický kabinet, ako aj knižnica. Na ľavej strane od vchodu bola väčšinou umiestnená druhá trieda. Miestnosť slúžila aj ako alumneum. V školskom roku 1864/1865 sa tu stravovalo až 98 študentov, ktorí dostávali denne obed a večeru. Ephorom alumnea bol Samuel Ormis, ktorý dbal na to, aby študenti dostávali dostatok kvalitnej stravy. Za spomínanou triedou bola menšia miestnosť, kde sa vyučovali tretiaci. V dome bola ešte kuchyňa alumnea, ktorá bola zároveň aj bytom alumnickej kuchárky. Zložitú priestorovú situáciu zachraňovali tak, že sa triedy pri vyučovaní niektorých predmetov navzájom spájali.

Snaha slovenského ľudu bola obdivuhodná aj pri vybavovaní interiéru školy. Biedne pomery a chudoba ho neponížila

a s nadšením budoval školu. Na konci prvého roka svojej existencie mala škola takýto inventár: 7 úzkych a 7 obyčajných lavíc, jedna katedra, dva stolíky, dva stolce, jedna tabuľa, päť rámov na šaty, dva rámy na obrazy, dve kasne (skrine) na zbierky, jeden rebrík a jedny železné kachle. To bolo všetko, okrem knižnice, ktorá v tom čase mala už dvesto kníh. V ďalších dvoch rokoch inventár pribúdal a životný priestor sa zmenšoval. Patronátny výbor preto hľadal možnosti, ktoré by napomohli priestory školy rozšíriť, čo sa im aj pri vstupe do ďalšieho školského roka podarilo. To sa ešte spolu s učbármi tešili šanteniu študentov na školskom majálese, ktorý, tak ako každoročne, aj teraz zorganizovali. Uskutočnil sa 30. mája v mestských kúpeľoch. Onedlho 27. júna sa konali verejné skúšky a na druhý deň patronátny konvent vyhlásil, že v školskom roku 1865/1866 bude otvorená aj VI. trieda gymnázia.

Potešením pre všetkých tých, ktorí venovali celý svoj čas pre rast vzdelanostnej úrovne Slovenského ev. a. v. gymnázia v Revúcej, ako i pre tých, ktorí prinášali veľké obete, aby tento stánok vzdelávania mohol existovať, bola správa zo zasadnutia gemerského seniorálneho konventu, konaného 13. júna 1865 v Štítniku, v ktorej sa konštatovalo, že *„zimošne"* (polročné) skúšky na gymnáziu dopadli dobre. Správu podávali Pavel Koczman, konsenior a Eduard Maleter, dôverník, ktorí sa presvedčili *„... o výtečnem napředování mládeže gymnasiální, nejen o pilnosti a takové schopnosti učinkujúcich učbárů, ale z bystrých odpovedí učenců i o jejích pochopení věd přednášených svědčí. Zprávu dávající školu túto do přízně seniorátu odporoučeti za hodné uznávají k radostné vedomosti slouží"*. Neskôr sa meno E. Maletera v súvislosti s históriou gymnázia javí v nepriaznivom svetle.

V tomto školskom roku, tak ako aj v predchádzajúcich, boli najlepším študentom udelené štipendiá. K už spomínanému liptovskému štipendiu sa pridávali aj jednotlivci. Rybnícky farár Štefan Homola daroval 1 zlatku študentovi Júliusovi Homolovi. Rudolf Kubáni, klenovský učiteľ, daroval 5 zlatých študentovi Štefanovi Sivákovi. Knihami boli odmenení študenti Koloman Banšell, Michal Halaša, Pavel Zoch a Stanislav Zoch, bratia Ivana Branislava Zocha.

Učbárom sa podarilo získať do knižnice ďalších 81 zväzkov kníh. Medzi darcami boli Ján Čipkay, Karol Štefančok, Jozef Slávik, Dr. M. J. Hurban, Martin Hatala, Jozef Maliak, Matej Hrebenda, A. H. Škultéty, Matica slovenská a ďalší. Do kabinetu zemepisu pribudlo 32 máp, ktoré daroval Peter Kellner. Učbár Gustáv Schmidt zhotovil *„veliky zemevid"* (glóbus). Exponáty pribudli aj do ostatných kabinetov. Numizmatická zbierka sa rozrástla o 48 kusov venovaných E. Pepichom.

Zdroj: Dušan Dubovský - Revúca kolíska slovenského stredného školstva